

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Evy Šonkové a soudců Tomáše Kocourka a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce a): **Ing. J. P.** a žalobkyně b): **M. P.**, oba zastoupeni Jiřím Hřídalem, advokátem se sídlem Fráni Šrámka 136, Písek, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihočeského kraje**, se sídlem U zimního stadionu 1952/2, České Budějovice, za účasti osob zúčastněných na řízení: I) CETIN a.s., se sídlem Českomoravská 2510/19, Praha 9, II) J. V. a III) J. V., oba zastoupeni Mgr. Václavem Strouhalem, advokátem se sídlem Čimelice 112, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2024, č. j. KUJCK 53856/2024, o kasační stížnosti žalobců a) a b) proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 11. 2024, č. j. 57 A 22/2024-104,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 11. 2024, č. j. 57 A 22/2024-104, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný podle § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, změnil rozhodnutí stavebního úřadu MěÚ Písek ze dne 13. 12. 2022, č. j. MUPI/2022/65684/Ším, tak, že se podle § 129 odst. 2 a 3 a § 115 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), a § 18c vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu, vydává dodatečné povolení na stavbu: Stavba pro zahradu u RD V r. X S., P. na pozemku parc. č. Y v k. ú. S.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojili žalobci žalobou, kterou krajský soud napadeným usnesením odmítl. Konstatoval, že žaloba mu byla doručena dne 26. 7. 2024, tedy po nabytí účinnosti zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon (stavební zákon 2021), a proto se uplatní nové pravidlo o jednoměsíční lhůtě pro podání žaloby podle § 306 odst. 1 stavebního zákona 2021. K hodnocení včasnosti žaloby v návaznosti na přechodná ustanovení stavebního

zákona 2021 krajský soud odkázal na rozsudek NSS ze dne 7. 11. 2024, č. j. 3 As 183/2024-26. Krajský soud shrnul, že napadené rozhodnutí bylo žalobcům doručeno dne 30. 5. 2024 a téhož dne nabylo i právní moci. Soudní řízení bylo zahájeno v pátek 26. 7. 2024, kdy byla žaloba podána a doručena soudu. Podle právní úpravy účinné ke dni zahájení řízení před soudem činila lhůta pro podání žaloby jeden měsíc od oznámení napadeného rozhodnutí. Ke dni zahájení řízení tak měsíční lhůta k podání žaloby uplynula.

[3] Krajský soud proto žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.), neboť ji žalobci podali opožděně.

II. Argumentace účastníků řízení

[4] Proti usnesení krajského soudu brojí žalobci (stěžovatelé) kasační stížností, jejíž důvody podřadili pod § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[5] Stěžovatelé nesouhlasí se závěrem soudu o opožděnosti žaloby. Polemizují se závěry rozsudku NSS č. j. 3 As 183/2024-26 a jsou toho názoru, že lhůta pro podání žaloby se nemá řídit stavebním zákonem 2021, neboť rozhodnutí žalovaného jim bylo doručeno dne 30. 5. 2024, tedy v době, kdy ještě nenastala účinnost § 306 odst. 1 stavebního zákona 2021. Namítají, že se má aplikovat obecná dvouměsíční lhůta stanovená v § 72 odst. 1 s. ř. s., neboť stavební zákon zvláštní lhůtu pro podání žaloby neobsahuje.

[6] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu a navrhl její zamítnutí.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Kasační stížnost je přípustná a lze ji projednat.

[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] Pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí, jímž byla žaloba odmítnuta, přichází v úvahu pouze stížný důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí žaloby. Nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu či zastavení řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. může obecně spočívat v nesprávném posouzení právní otázky soudem, v nepřezkoumatelnosti pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů, zejména skutkových, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek, že došlo k odmítnutí návrhu, a tím i odmítnutí soudní ochrany, ač pro takový postup nebyly splněny podmínky (rozsudek NSS ze dne 17. 2. 2016, č. j. 6 As 2/2015-128, bod 39). Z povahy věci nelze namítat žádné jiné důvody (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. III. ÚS 93/06, nebo rozsudek NSS ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005-65).

[10] Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.

[11] Podle § 306 stavebního zákona 2021 platí: (1) Žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí

pokračování

žalobci oznámeno. (2) Rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky nebo ji rozšířit o další žalobní body může žalobce jen ve lhůtě 2 měsíců poté, kdy mu bylo rozhodnutí oznámeno.

[12] Dle § 331 stavebního zákona 2021 soudní řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

[13] Podle § 334a odst. 3 věty druhé stavebního zákona 2021 platí, že pro účely přechodných ustanovení v části dvanácté hlavě II dílu 4 (mezi něž se řadí také § 331, pozn. NSS) se za den nabytí účinnosti tohoto zákona považuje 1. červenec 2024.

[14] V nyní projednávané věci je mezi účastníky řízení sporné, zda se speciální úprava lhůty pro podání správní žaloby podle citovaného § 306 odst. 1 stavebního zákona 2021 uplatní i v situaci, kdy stěžovatelům bylo rozhodnutí žalovaného oznámeno ještě před nabytím účinnosti příslušných ustanovení nového stavebního zákona, tedy za účinnosti obecné úpravy žalobní lhůty dle § 72 odst. 1 s. ř. s.

[15] Otázkou, zda lze § 306 odst. 1 stavebního zákona 2021 použít i na případy, kdy byla napadená správní rozhodnutí doručena před 1. 7. 2024, se zabýval Ústavní soud v nedávném nálezu ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24. Tímto nálezem byl zrušen rozsudek NSS č. j. 3 As 183/2024-26, o nějž se opírá napadené usnesení krajského soudu.

[16] Podle Ústavního soudu na uvedené situace nedopadá § 331 stavebního zákona 2021 ani žádné jiné přechodné ustanovení tohoto zákona. Střet staré a nové právní úpravy je tak ponechán výkladu soudů, které mají při používání obecných pravidel intertemporality v procesním právu povinnost šetřit podstatu a smysl základního práva na soudní ochranu (čl. 36 a čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod), a které tak v případech lhůt pro podání žaloby, jejichž běh započal ještě před účinností nové právní úpravy, jsou povinny procesní úpravu plynutí lhůty vyložit ve prospěch práva na soudní ochranu a přezkum zákonnosti rozhodnutí orgánu veřejné správy. Novou právní úpravu podle § 306 odst. 1 stavebního zákona 2021 lze dle Ústavního soudu použít výhradně do budoucna (prospektivně). Na lhůty, jejichž běh započal ještě za staré právní úpravy, se nepoužije.

[17] Nejvyšší správní soud aplikoval závěry Ústavního soudu na nyní posuzovaný případ. Stěžovatelům bylo rozhodnutí žalovaného doručeno dne 30. 5. 2024, tedy před nabytím účinnosti nové právní úpravy (před dnem 1. 7. 2024). V případě použití obecné dvouměsíční lhůty pro podání žaloby podle § 72 odst. 1 s. ř. s. stěžovatelé mohli žalobu podat nejpozději dne 30. 7. 2024 (§ 40 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

[18] Krajský soud v napadeném usnesení dospěl k závěru, že podle právní úpravy účinné ke dni zahájení řízení před soudem (dne 26. 7. 2024) již činila lhůta pro podání žaloby jen jeden měsíc od oznámení napadeného rozhodnutí (nově zavedená speciální lhůta vylučuje užití té obecné, dvouměsíční); ke dni zahájení řízení tak již lhůta uplynula. Pokud by měl být uvedený závěr krajského soudu správný, znamenalo by to, že nová právní úprava vyvolala právní důsledky v podobě uplynutí lhůty pro podání žaloby ještě přede dnem nabytí své účinnosti. Takový závěr je v rozporu s východiskem Ústavního soudu, že novou právní úpravu podle § 306 odst. 1 stavebního zákona 2021 lze použít výhradně do budoucna.

[19] Pokud tedy krajský soud na základě aplikovaného ustanovení stavebního zákona 2021 odmítl žalobu jako opožděnou, je napadené usnesení nezákonné (shodně viz rozsudky NSS ze dne 11. 4. 2025, č. j. 8 As 276/2024-29 a č. j. 5 As 242/2024-52, nebo ze dne 2. 5. 2025, č. j. 6 As 276/2024-28).

[20] Nejvyšší správní soud proto přisvědčil stěžovatelům, že v jejich případě měla být aplikována lhůta k podání žaloby dle § 72 odst. 1 s. ř. s. a že odmítnutím žaloby bylo nepřípustně zasaženo do jeho ústavně zaručeného práva na soudní ochranu. Připuštění výkladu, dle kterého by v okamžiku, kdy zákon zavedl novou (kratší) lhůtu pro podání žaloby, již nebylo možné tuto lhůtu splnit, představuje ještě závažnější důsledky v podobě porušení práva na soudní ochranu, než tomu bylo v případě posuzovaném Ústavním soudem (shodně viz rozsudky č. j. 5 As 242/2024-52 a č. j. 6 As 276/2024-28).

[21] Ačkoli stěžovatelé v kasační stížnosti v reakci na část odůvodnění napadeného usnesení zmínili i otázku projednatelnosti žaloby, která krajskému soudu došla neúplná (pouze liché strany), NSS se jí nezabýval. Předmětem přezkumu byl totiž pouze důvod, na základě něhož byla žaloba odmítnuta, tedy právní názor soudu o jejím opožděném podání (srov. výše odst. [9] poslední věta). Bude na krajském soudu, aby i v tomto ohledu zvolil přístup souladný s judikaturou.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] S ohledem na shora uvedené skutečnosti NSS dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto dle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil usnesení krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je krajský soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán závěry vyslovenými v tomto rozsudku. Bude tedy vycházet z toho, že včasnost žaloby je třeba posoudit za použití obecné dvouměsíční lhůty podle § 72 odst. 1 s. ř. s.

[23] V dalším řízení rozhodne krajský soud také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. května 2025

Eva Šonková
předsedkyně

s
e
n
á
t
u